

УДК 351.854

Демешко М. В. – аспірант кафедри адміністративної діяльності Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

Нормативно-правове регулювання меценатства і спонсорства в Україні

Розглянуто нормативно-правове регулювання меценатства і спонсорства в Україні. Визначено основні нормативно-правові акти, які належать до законодавчої бази, що регулює сферу благодійності, меценатства та спонсорства. Мета статті полягає в проведенні аналізу нормативно-правового регулювання меценатства і спонсорства в Україні. Зазначено, що українське законодавство, яке регулює форми недержавної підтримки розвитку культури, мистецтва, науки й освіти, характеризується, з одного боку, нормативно-правовими актами різного рівня та відсутністю узгодженості цих актів між собою, а з іншого – невідповідністю правових норм реальним потребам учасників правовідносин. Констатовано, що немає досі єдиного законодавчого акта, що містив би вичерпний перелік організаційних форм неприбуткових організацій, які можуть діяти на території України, тому прийняття такого закону є вкрай важливим, оскільки завдяки цьому буде встановлено певні правові норми для організацій, що здійснюють благодійну діяльність, їх можна розглядати як одну із форм неприбуткових організацій. Аргументовано, що лише державний, комерційний і неприбутковий сектори у співпраці можуть забезпечити існування стабільної, демократичної, правової держави та громадянського суспільства, а питання правового регулювання існування й діяльності благодійних організацій, які належать до так званого третього, неприбуткового сектору, є надзвичайно важливим для України. Стратегічні цілі розвитку українського суспільства та необхідність системного підходу до правового регулювання культурної діяльності, недостатність бюджетного фінансування, а також наявні прогалини в чинному галузевому законодавстві зумовлюють потребу регламентації окреслених питань в окремому нормативно-правовому акті.

Ключові слова: благодійність; меценатство; спонсорство; нормативно-правове регулювання.

Постановка проблеми. Збереження та розвиток української культури і мистецтва, питання науки й освіти залишаються пріоритетними напрямками державної політики, реалізації яких перешкоджають відсутність належного правового регулювання, механізму забезпечення та недостатнє фінансування (за залишковим принципом). Спроби розв'язання цих проблем здійснюють на різних рівнях, зокрема громадськими організаціями, спільнотами громадян, приватними підприємцями, меценатами та спонсорами.

Сучасне поняття благодійності має широкий зміст (від звичайної матеріальної допомоги до меценатства і спонсорства), що уособлює як високі моральні принципи, так і

громадський рівень розуміння необхідності здійснення програм соціальної реабілітації тих категорій населення, які потребують підтримки [1, с. 95].

Традиції, які формувалися протягом років, не втратили свого значення й донині, коли надзвичайно гостро постала потреба вдосконалювати функції державних структур, які будуть здійснювати ефективне регулювання меценатства і спонсорства. Це сприятиме розвитку різних форм громадської та приватної добрودійності. Органи державної влади, з одного боку, повинні спрямувати свою діяльність на створення умов і виховання громадської поваги до благодійників, меценатів, спонсорів, щоб вони обрали цивілізовані методи своєї діяльності, чесним, законним шляхом нарощували свої матеріальні ресурси; з іншого – підтримувати їх прагнення вдосконалювати суспільство, у якому вони живуть, зокрема через благодійність, меценатство й спонсорство.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню цієї проблематики присвятили свої праці такі вчені, як В. Б. Авер'янов, Д. М. Бахрах, Ю. П. Битяк, Є. В. Додін, О. М. Донік, Р. А. Калюжний, С. В. Ківалов, В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, В. І. Курило, Д. М. Лук'янець, С. В. Матяж та ін.

Мета статті полягає в здійсненні аналізу нормативно-правового регулювання меценатства та спонсорства в Україні.

Виклад основного матеріалу. Державне регулювання є системою заходів законодавчого, виконавчого та контрольного характеру, які здійснюють відповідні державні органи й громадські організації для стабілізації та пристосування наявної системи до умов, що постійно змінюються. З метою вдосконалення суспільних відносин, що складаються у сфері державного управління меценатством і спонсорством, застосовують методи правового регулювання, за допомогою яких органи виконавчої влади здійснюють дії у сфері державного менеджменту.

Правове регулювання – метод державного управління, що полягає в юридичному впливі на соціально-правові аспекти у сфері добрودійництва та її окремі елементи в процесі впорядкування суспільних відносин [2, с. 321].

Державне регулювання меценатства і спонсорства характеризується впорядкуванням відносин між державою та добрودійниками шляхом застосування економічних важелів, розвитку морального чинника благодійності та норм правової соціальної відповідальності, а також стимулювання правового функціонування діяльності меценатів і спонсорів.

Отже, в останнє десятиліття XX ст. у зв'язку з кардинальними економічними змінами, що спричинили формування приватних капіталів і, як наслідок, розшарування населення, тема благодійності в Україні знову стала актуальною. Саме тому питання правового регулювання існування й діяльності благодійних організацій, які належать до так званого третього, неприбуткового сектору, є надзвичайно важливим і проблемним для України. Оскільки лише державний, комерційний і неприбутковий сектори у співпраці можуть забезпечити існування стабільної, демократичної, правової держави та громадянського суспільства.

Більшість сучасних благодійників, меценатів та спонсорів, маючи моральні переконання, водночас підраховують і суму зниження податків, і громадський та комерційний ефект своєї благодійної акції. Для сучасного українського підприємництва характерно продовження українських традицій меценатства, основою яких була таємна, неафішована благодійність «з рук у руки», причому на цьому етапі в українському законодавстві ще не розроблено систему податкових пільг для благодійників, меценатів і спонсорів.

Українське законодавство, що регулює форми недержавної підтримки розвитку культури, мистецтва, науки й освіти, характеризується, з одного боку, нормативно-правовими актами різного рівня та відсутністю узгодженості цих актів між собою, а з іншого – невідповідністю правових норм реальним потребам учасників правовідносин. Ситуація ускладнюється тим, що у світовій практиці ця сфера регулювання виникла порівняно нещодавно та низка проблем лишається нерозв'язаною досі.

Для прикладу розглянемо деякі форми матеріального заохочення, що застосовують у зарубіжних країнах:

– у Великій Британії немає обмежень на розмір благодійної пільги – компанії можуть направити до 100 % доходу на благодійні внески, не сплачуючи із цих сум податок на доходи; у разі пожертвування в грошовій формі платник податків може отримати повернення з бюджету різниці між базовою та максимальною ставками прибуткового податку, обчисленої на суму пожертвування; у разі пожертвування не в грошовій формі оподатковуваний дохід зменшується на ринкову вартість таких пожертвувань;

– у США розмір благодійної пільги – до 10 % доходу компанії; за пожертвами в грошовій формі можна отримати податкове вирахування в межах 50 % річного доходу, за пожертвами не в грошовій формі – 20–30% [3, с. 63].

Законодавча база, що регулює сферу недержавних форм підтримки галузі, зокрема благодійності, меценатства та спонсорства, ґрунтується на:

1) відповідних положеннях Конституції України, що проголошує можливість здійснення благодійності, а отже, і можливість здійснення меценатства та спонсорства;

2) основоположних законодавчих актах, спеціально прийнятих для регламентації процесу благодійності, меценатства та спонсорства, які спільно утворюють своєрідний нерозривний нормативно-правовий комплекс основ такої діяльності;

3) кодексах України (Цивільний кодекс України, Податковий кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, Господарський кодекс України тощо);

4) інших нормативно-правових актах, що визначають різноманітні види діяльності, у яких поряд з основними питаннями також регламентовано окремі обставини благодійності, меценатства та спонсорства. Прикладом таких документів можуть бути нормативно-правові акти, що стосуються порядку проведення виборів і референдумів, утворення майнових фондів різних об'єднань тощо.

З огляду на обмежений обсяг статті, слід зупинитися на розгляді перших двох складових законодавчої бази, що регулює сферу недержавних форм підтримки галузі, зокрема благодійності, меценатства та спонсорства.

Конституція України у ч. 3 ст. 52 закріпила положення, відповідно до якого «держава заохочує і підтримує благодійницьку діяльність щодо дітей» [4]. Заохочення та підтримка благодійницької діяльності щодо дітей з боку держави виявляється насамперед у зменшенні балансового прибутку, який підлягає оподаткуванню, на суму грошових коштів, матеріальних цінностей і нематеріальних активів підприємств, перерахованих до відповідних дитячих установ, закладів; у звільненні коштів, що надходять у вигляді пожертвувань від юридичних і фізичних осіб фондам, дитячим закладам й установам, від оподаткування. Таким чином, благодійна діяльність як форма суспільної діяльності не тільки визначена Конституцією України, а й має заохочувальний режим реалізації.

У п. 5 Указу Президента України «Про додаткові заходи щодо захисту прав та законних інтересів дітей» від 4 травня 2007 року № 376/2007 зазначено, що органи місцевої влади повинні забезпечувати всебічну підтримку сімей, які взяли на виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського

підтримувати й підтримувати благодійницьку діяльність щодо дітей [5].

До основоположних законодавчих актів, спеціально прийнятих для регламентації процесу благодійності, передусім меценатства та спонсорства, з огляду на напрям нашого дисертаційного дослідження, належить Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 5 липня 2012 року № 5073-VI, відповідно до якого однією з форм благодійної діяльності є меценатська діяльність, що є благодійною діяльністю у сферах освіти, культури та мистецтва, охорони культурної спадщини, науки й наукових досліджень, її здійснюють у порядку, визначеному цим Законом та іншими законами України.

У ч. 1 ст. 10 зазначеного Закону йдеться про те, що меценатською діяльністю є підготовка чи підтримка благодійних заходів, пов'язаних зі створенням, відтворенням чи використанням у встановленому законодавством порядку творів та інших об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема благодійних гастрольних заходів, за умови забезпечення вільного доступу до таких заходів [6]. Окрім заходів, пов'язаних із рекламою (крім соціальної), виборчою агітацією, а також з відтворенням чи використанням комерційних (фірмових) найменувань, торговельних марок (знаків для товарів та послуг) і промислових зразків, які охороняють у встановленому законом порядку [6].

Однак цей Закон не передбачає жодних податкових та інших пільг, а лише декларує їх надання, а також не передбачено й конкретні форми морального заохочення, не отримують реальних стимулів і ті фізичні та юридичні особи, які здійснюють благодійництво без посередництва, тобто приватні спонсори та меценати.

На наше переконання, у чинному Законі України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» наявна низка проблем, а саме:

- не визначено поняття податкової пільги для меценатів, оскільки меценат уже вніс особисті кошти для виконання завдань державного значення;

- немає моральних стимулів для меценатів;

- не передбачено соціальних стимулів розвитку меценатської діяльності;

- не висвітлено питання розподілу повноважень, що надзвичайно актуально в контексті завдань адміністративної реформи тощо.

Таким чином, стратегічна мета розвитку українського суспільства та необхідність системного підходу до правового регулювання культурної діяльності, недостатність бюджетного фінансування, а також наявні прогалини в чинному галузевому законодавстві зумовлюють потребу регламентації окреслених питань в окремому нормативно-правовому акті. Такий Закон України «Про меценатство» сприятиме розвитку культури, мистецтва, освіти й науки в умовах неналежного рівня меценатства в Україні. Світова та вітчизняна практика засвідчує, що державної підтримки недостатньо для збереження культурної спадщини, посилення творчого, інтелектуального потенціалу суспільства. Для активізації меценатства необхідна сприятлива правова база, моральна та матеріальна підтримка меценатів.

Основними завданнями проекту закону «Про меценатство» має бути встановлення засад правового регулювання меценатської діяльності як різновиду благодійної діяльності, визначення форм підтримки органами державної влади й органами місцевого самоврядування; стимулювання застосування недержавних засобів підтримки у сферах мистецтва, науки, культури, освіти.

З метою розвитку меценатської діяльності та її заохочення з боку держави, зокрема для встановлення пільг з оподаткування потрібне законодавче закріплення цього інституту шляхом внесення змін і доповнень до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 5 липня 2012 року № 5073-VI.

Уведення поняття меценатства як безкорисливої, безоплатної допомоги громадян, організацій, зокрема іноземних, виконання робіт чи надання послуг у сфері культури, освіти та науки в Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» надає можливість детально регламентувати цей напрям діяльності, відобразити його специфіку. Ураховуючи важливість благодійності (меценатства) саме у сфері мистецтва, науки, культури, освіти, необхідно внести доповнення до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», а саме: додаткові форми державної підтримки благодійності в зазначених галузях; встановлення та присудження почесних звань і нагород для благодійників, порядку увічнення імені мецената у зв'язку з його меценатською діяльністю.

Цей проект закону «Про меценатство» спрямований захистити інтереси тих осіб та організації, які насправді хочуть послужити своєю участю становленню національної культури, освіти й науки. Ідеться про те, що людина або організація

(меценат), що віддають свої кошти на підтримку культурного будівництва, розвитку, освіти й науки, уже допомагають державі, тим самим виконуючи функції реалізації державної політики в зазначених галузях. Виявивши громадянську ініціативу, уклавши власні кошти, виконавши необхідні роботи або надавши послуги, меценат не повинен нести додаткові витрати у вигляді податку.

Також істотною є проблема неефективного й нецільового використання меценатських засобів. Для розв'язання її необхідно створити спеціальну комісію з меценатської діяльності, закріпивши за нею функції щодо визначення одержувача меценатської підтримки, пріоритетних соціальних сфер для надання меценатської підтримки в межах здійснення соціальної політики, координації діяльності меценатів, реєстрації договору між меценатом й одержувачем меценатської підтримки, контролю за належним виконанням договірних зобов'язань між меценатами та одержувачами меценатської підтримки, захисту законних прав й інтересів меценатів та одержувачів меценатської підтримки.

Проект закону покликаний забезпечити розширення кола благодійників і меценатів, практичну ефективність та соціальну масштабність їхньої патріотичної діяльності з продовження та розвитку традицій української благодійності й меценатства.

Так, 2004 року було здійснено спробу розроблення такого законопроекту Міністерством культури і туризму України. Це відомство розробило проект закону України «Про меценатство» від 22 вересня 2004 року № 6176, у якому запропоновано звільнити від податків усі кошти, які прямуватимуть на реалізацію діяльності меценатської організації (внески засновників, пожертвування тощо). Законопроект також передбачав, що меценатська організація для виконання своїх статутних завдань матиме право здійснювати господарську діяльність, що дозволена всім благодійним організаціям. У проекті встановлено мінімальний меценатський внесок у розмірі 2 тис. доларів для фізичних осіб і понад 20 тис. доларів – для корпоративних благодійників. Максимальна «планка» допомоги меценатів у законопроекті не встановлена. Недоліками законопроекту слід вважати відсутність чіткої системи оподаткування меценатських організацій, що провокує звинувачення опонентів стосовно того, що закон сприятиме «відмиванню коштів». Однак, проект закону «Про меценатство» експерти визнали як такий, що потребує істотного доопрацювання: положення законопроекту значною мірою дублювали або суперечили положенням тоді чинному Закону України «Про благодійництво і благодійні організації». Нову

редакцію проекту закону «Про меценатство» розробило Міністерство культури і туризму України 2007 року, у ньому містилися не лише вдосконалена термінологія щодо меценатської діяльності, а й система державного протекціонізму стимулювання розвитку галузі. Однак досі законопроект не подано до Верховної Ради України, хоча на важливості й нагальності його прийняття неодноразово акцентували як громадськість, так і представники владних структур [7, с. 82].

2017 року було оприлюднено аж два проекти Законів України за вужчою спрямованістю – «Про меценатство у фізичній культурі і спорті» від 19 липня 2017 року № 6770, поданий народними депутатами України Т. Б. Ричковою, А. В. Павелком, А. Л. Палатним та іншими, а також «Про меценатство у сфері фізичної культури та спорту» від 1 серпня 2017 року № 6770-1, поданий народним депутатом України Ю. М. Березою [8]. Проекти законів пропонують визначити загальні засади меценатства в спорті, забезпечити правове регулювання відносин у сфері спорту, спрямованих на розвиток меценатської діяльності, створити сприятливі умови для розвитку сфери фізичної культури і спорту.

У пояснювальних записках до проектів не наведено достатніх аргументів, які засвідчували б необхідність прийняття окремого законодавчого акта з питань меценатства у сфері фізичної культури та спорту. Саме тому Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило низку зауважень до обох законопроектів і зауважило, що позитивні напрацювання, що містяться в цих законопроектах, можуть бути оформлені лише у вигляді змін та доповнень до чинного законодавства України, що врегульовує відповідні суспільні відносини, а саме: законів України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», «Про рекламу» та «Про фізичну культуру і спорт».

Зазначене стосується й Закону України «Про неприбуткові організації». Саме тому досі не прийнято базового закону про неприбуткові організації, хоча кілька проектів (зокрема й розроблений за участю фахівців Міністерства культури) знаходяться у Верховній Раді [7, с. 47–49]. Неприбуткова організація – це юридична особа, що не має основною метою отримання прибутку та не розподіляє прибуток між учасниками (на противагу комерційним). Реєстрація неприбуткової організації як юридичної особи не є обов'язковою. Типи й порядок функціонування некомерційних організацій суттєво різняться залежно від юрисдикції. В Україні законодавство, яке регулює це

питання, удосконалювали протягом останнього десятиліття. Однак систематичного розмежування за організаційними формами й завданнями функціонування таких організацій не здійснено. Нині жоден законодавчий акт не містить вичерпного переліку організаційних форм неприбуткових організацій, які можуть діяти на території незалежної України [9, с. 63]. Прийняття такого закону в контексті теми нашого дослідження видається надзвичайно важливим, оскільки встановлює певні правові норми для організацій, що здійснюють благодійну діяльність, розглядаючи їх як одну із форм неприбуткових організацій.

На підставі наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про Реєстр неприбуткових установ та організацій» від 24 січня 2013 року № 37 [10] було створено Реєстр неприбуткових установ та організацій (Реєстр), положення про нього розроблено відповідно до ст. 157 розділу III Податкового кодексу України. Реєстр становив автоматизовану систему збору, накопичення й опрацювання даних про неприбуткові підприємства, установи та організації, їх відокремлені підрозділи, визначені пп. 14.1.121 п. 14.1 ст. 14 розділу I Податкового кодексу України, доходи яких згідно зі ст. 157 розділу III Податкового кодексу звільняються від сплати податку на прибуток.

Метою ведення Реєстру визначено забезпечення: єдиних принципів ідентифікації неприбуткових установ та організацій, а також їх обліку в органах державної податкової служби; центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, інформацією з Реєстру для здійснення контролю за використанням неприбутковими установами й організаціями коштів, які звільняються від оподаткування згідно з положеннями ст. 157 розділу III Податкового кодексу; організації суцільного і вибіркового аналізу; взаємодії на єдиних методологічних засадах із базами даних Національного банку України, Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної митної служби України, Державної служби статистики України, Фонду державного майна України, інших центральних органів виконавчої влади; надання відомостей, що містяться в Реєстрі, іншим державним органам відповідно до законодавства.

Присвоєння установам та організаціям ознаки неприбутковості, відповідно до наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про Реєстр неприбуткових установ та організацій», здійснювали державні податкові інспекції в районах, містах (крім міст Києва та

Севастополя), районах у містах, міжрайонні, об'єднані та спеціалізовані державні податкові інспекції відповідно до певних структур. Пункт 5.2 цього наказу відніс до таких організацій і благодійні фонди та благодійні організації, створені в порядку, визначеному законом, для провадження благодійної діяльності; громадські організації, створені з метою надання реабілітаційних, фізкультурно-спортивних для інвалідів (дітей-інвалідів) і соціальних послуг, правової допомоги, провадження екологічної, оздоровчої, аматорської спортивної, культурної, просвітньої, освітньої та наукової діяльності, а також творчі спілки й політичні партії, громадські організації інвалідів, спілки громадських організацій інвалідів та їх місцеві осередки, створені згідно з відповідним законом (пп. «б» п. 157.1 ст. 157 розділу III Податкового кодексу України) [10]. Наказ втратив чинність на підставі наказу Міністерства фінансів України від 11 квітня 2016 року № 431 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства фінансів України від 24 січня 2013 року № 37» [11].

Закон України «Про рекламу» від 3 липня 1996 року № 270/96-ВР [12] містить визначення терміна «спонсорство» як добровільної матеріальної, фінансової, організаційної та іншої підтримки фізичними і юридичними особами будь-якої діяльності з метою популяризації виключно свого імені, найменування, свого знака для товарів і послуг. У ст. 5 цього Закону визначено особливості адміністративно-правового регулювання спонсорства, а саме:

- у теле-, радіопередачах, матеріалах в інших засобах масової інформації, видовищних та інших заходах, які створені та проводяться за участю спонсорів, забороняється наводити будь-яку інформацію рекламного характеру про спонсора та/або його товари, крім імені або найменування та знака для товарів і послуг спонсорів;

- у телепередачах забороняється наводити будь-яку інформацію рекламного характеру, яка подається у вигляді дикторського тексту та/або звукового супроводу, про спонсора – виробника алкогольних напоїв, його ім'я (найменування) та/або знак для товарів і послуг, що належить спонсору;

- не можуть бути спонсорами особи, що виробляють чи розповсюджують товари, реклама яких заборонена законом;

- не можуть бути спонсорами особи, що виробляють чи розповсюджують товари, виробництво та/або обіг яких заборонено законом;

– програма, передача, підготовлена за підтримки спонсора, повинна бути означена за допомогою титрів чи дикторського тексту на початку та/або наприкінці програми, передачі;

– спонсор не має права впливати на зміст і час виходу в ефір програми, передачі або зміст матеріалів друкованого видання, які він спонсорує;

– спонсорство програм і передач новин забороняється.

Закон України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 року № 4572-VI, який розглядає благодійні організації як одну із форм громадських об'єднань, у зв'язку з чим визначає низку принципово важливих норм, що безпосередньо стосуються благодійної діяльності. У ст. 24 «Власність громадського об'єднання» встановлено, що майно та кошти громадського об'єднання передають за рішенням такого об'єднання на статутні або благодійні цілі [13]. У кількох подальших статтях цього Закону розглянуто фінансову підтримку та звітність громадських об'єднань (ст. 23), визначено способи (ст. 25) та порядок (ст. 29) припинення громадського об'єднання, передбачено відповідальність за порушення законодавства (ст. 31) тощо.

Модельний закон щодо меценатства та спонсорства, прийнятий на тридцятому пленарному засіданні Міжпарламентської асамблеї держав-учасниць СНД і затверджений постановою від 3 квітня 2008 року № 30-9 [14], встановлює основи правового регулювання благодійної діяльності, визначає можливі форми її підтримки органами державної влади й органами місцевого самоврядування, особливості створення та діяльності благодійних організацій з метою широкого поширення й розвитку благодійної діяльності.

Висновки. В інших чинних законах, присвячених регулюванню різних правовідносин, також йдеться про різні обставини, що визначають порядок проведення благодійної діяльності, меценатства та спонсорства. Здійснений аналіз законодавчих актів, які регламентують аспекти здійснення благодійності, меценатства та спонсорства, дає підстави стверджувати, що законодавець на державному рівні означив свою позицію щодо заохочення благодійної діяльності в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Слабошпицький М. Ф. Українські меценати. Нариси з історії української культури / М. Ф. Слабошпицький. – Київ : Ярославів Вал, 2001. – 235 с.

2. Пасічник М. С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи : навч. посіб. / М. С. Пасічник. – Київ : Знання, 2005. – 735 с.

3. Тульчинский Г. Л. Менеджмент в сфере культуры : учеб. пособие / Г. Л. Тульчинский, Е. Л. Шекова. – 3-е изд., стер. – СПб. : Лань ; Изд-во планета музыки, 2007. – 528 с.
4. Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
5. Про додаткові заходи щодо захисту прав та законних інтересів дітей [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 4 трав. 2007 р. № 376/2007. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376/2007>. – Назва з екрана.
6. Про благодійну діяльність та благодійні організації [Електронний ресурс] : Закон України від 5 лип. 2012 р. № 5073-VI. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17>. – Назва з екрана.
7. Реалізація державної політики у сфері культури і туризму: пріоритети, здобутки, перспективи : аналіт. звіт МКТ України за 2009 р. – Київ : М-во культури і туризму України, 2009. – 256 с.
8. Про меценатство у сфері фізичної культури та спорту [Електронний ресурс] : проект закону України від 1 серп. 2017 р. № 6770-1. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH5821AA.html. – Назва з екрана.
9. Волков В. В. Стратегічний виставковий менеджмент : навч. посіб. / В. В. Волков, В. П. Корнійчук, К. Д. Хом'як. – Київ : Міжнар. економ. ун-т, 2008. – 97 с.
10. Про затвердження Положення про Реєстр неприбуткових установ та організацій [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 24 січ. 2013 р. № 37. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0267-13>. – Назва з екрана.
11. Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства фінансів України від 24 січня 2013 року № 37 [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 1 квіт. 2016 р. № 431. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0962-16/print/sp:side>. – Назва з екрана.
12. Про рекламу [Електронний ресурс] : Закон України від 3 лип. 1996 р. № 270/96-ВР. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/270/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
13. Про громадські об'єднання [Електронний ресурс] : Закон України від 22 берез. 2012 р. № 4572-VI. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>. – Назва з екрана.
14. Модельний закон щодо меценатства та спонсорства [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 3 квіт. 2008 р. № 30-9. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_i44. – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Slaboshpytskyi, M.F. (2001). *Ukrainski metsenaty. Narysy z istorii ukrainskoi kultury [Ukrainian philanthropists. Essays on the history of Ukrainian culture]*. Kyiv: Yaroslaviv Val [in Ukrainian].
2. Pasichnyk, M.S. (2005). *Istoriia Ukrainy: derzhavnyi protsesy, rozvytok kultury ta politychni perspektivy [History of Ukraine: state processes, development of culture and political perspectives]*. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].
3. Tulchynskii, G.L., & Shekova, E.L. (2007). *Menedjment v sfere kultury [Management in the field of culture]* (3rd ed.). SPb.: Lan; Izd-vo planeta muzyki [in Russian].
4. Konstytutsiia Ukrainy: vid 28 cherv. 1996 r. No. 254k/96-VR [Constitution of Ukraine from June 28, 1996, No. 254k/96-VR]. (n.d.). zakon5.rada.gov.ua.

Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].

5. Ukaz Prezidenta Ukrainy "Pro dodatkovy zakhody shchodo zakhystu prav ta zakonnykh interesiv ditei": vid 4 trav. 2007 r. No 376/2007 [Decree of the President of Ukraine "On additional measures to protect the rights and legitimate interests of children" from May 4, 2007, No 376/2007]. (n.d.). zakon5.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].

6. Zakon Ukrainy "Pro blahodiinu diialnist ta blahodiini orhanizatsii": vid 5 lyp. 2012 r. No 5073-VI [Law of Ukraine "About the blessing of that kind of blessing of the organization" from July 5, 2012, No 5073-VI]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17> [in Ukrainian].

7. *Realizatsiia derzhavnoi polityky u sferi kultury i turyzmu: priorytety, здобутky, perspektyvy* [Realization of the state policy in the field of culture and tourism: priorities, achievements, prospects]. (2009). Kyiv: M-vo kultury i turyzmu Ukrainy [in Ukrainian].

8. Proekt Zakonu Ukrainy "Pro metsenatstvo u sferi fizychnoi kultury ta sportu": vid 1 serp. 2017 r. No 6770-1 [Draft Law of Ukraine "About patronage in the field of physical culture and sports" from August 1, 2017, No 6770-1]. (n.d.). search.ligazakon.ua. Retrieved from http://search.ligazakon.ua/_doc2.nsf/link1/JH5821AA.html [in Ukrainian].

9. Volkov, V.V., Korniihchuk, V.P., & Khomiak, K.D. (2008). *Stratehichnyi vystavkovyi menedzhment* [Strategic exhibition management]. Kyiv: Mizhnar. ekonom. un-t [in Ukrainian].

10. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy "Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Reiestr neprybutkovykh ustanov ta orhanizatsii": vid 24 sich. 2013 r. No 37 [Order of the Ministry of Finance of Ukraine "On Approval of the Regulation on the Register of Non-Profit Institutions and Organizations" from January 24, 2013, No 37]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0267-13> [in Ukrainian].

11. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy "Pro vyznannia takym, shcho vtratyv chynnist, nakazu Ministerstva finansiv Ukrainy vid 24 sichnia 2013 roku No 37": vid 1 kvit. 2016 r. No 431 [Order of the Ministry of Finance of Ukraine "On the recognition of the invalidated by the order of the Ministry of Finance of Ukraine from January 24, 2013, No 37" from April 1, 2013, No 431]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0962-16/print/sp:side> [in Ukrainian].

12. Zakon Ukrainy "Pro reklamu": vid 3 lyp. 1996 r. No 270/96-VR [Law of Ukraine "About advertising" from July 3, 1996, № 270/96-VR]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/270/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].

13. Zakon Ukrainy "Pro hromadski obiednannia": vid 22 berez. 2012 r. No 4572-VI [Law of Ukraine "About a lot of things" from March 13, 2012, No 4572-VI]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17> [in Ukrainian].

14. Modelnyi zakon shchodo metsenatstva ta sponsorstva: vid 3 kvit. 2008 r. No 30-9 [Model Law on Patronage and Sponsorship from April 3, 2008, No 30-9] (n.d.). zakon2.rada.gov.ua. Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_i44 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 05.09.2018

Demeshko M. – Postgraduate Student of the Department of Administrative Activity of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine

Normative-Legal Regulation of Patronage and Sponsorship in Ukraine

The article deals with the normative and legal regulation of patronage and sponsorship in Ukraine. The basic legal acts, which are included in the legislative base, which regulates the sphere of philanthropy, patronage and sponsorship, are noted. The purpose of the paper is to carry out an analysis of the normative and legal regulation of patronage and sponsorship in Ukraine. It is noted that the Ukrainian legislation regulating the forms of non-state support for the development of culture, art, science and education, is characterized, on the one hand, by normative and legal acts of various levels and the lack of consistency of these acts among themselves, and on the other hand, the discrepancy of the norms in them contained in the real needs of the participants in the legal relationship. It is stressed that there is no single legislative act containing an exhaustive list of organizational forms of non-profit organizations that can operate on the territory of Ukraine, and the adoption of such a law is extremely important as it establishes certain legal norms for charitable organizations, considering them as one of forms of non-profit organizations. It is concluded that only the state, commercial and non-profit sectors in cooperation can ensure the existence of a stable, democratic, rule-of-law state and civil society, and the issue of legal regulation of the existence and activities of charitable organizations belonging to the so-called «third», non-profit sector is extremely important and problematic for Ukraine. Thus, the strategic goals of Ukrainian society development and the need for a systematic approach to the legal regulation of cultural activities, the lack of budget financing, as well as the existing gaps in the existing sectoral legislation, call for the development and regulation of a separate legal act.

Keywords: charity; patronage; sponsorship; legal regulation.